

Morten Bak A/S
Tandskovvej 19
8600 Silkeborg

17. oktober 2018

Forøget tilladelse til indvinding af grundvand til vask af råstoffer til Morten Bak A/S (Dansand), matr. nr. 2a og 1ø Tandskov, Serup. nr. 743-84-0202-00.

Silkeborg Kommune meddeler endelig tilladelse til at indvinde 80.000 m³ grundvand pr. år fra boringerne, DGU nr. 77.1612 og DGU nr. 76.2068 til vask af råstoffer efter udløb af klagefristen.

Fornyelsen er udfærdiget på baggrund af en tidligere givet tilladelse til etablering af 2 indvindingsboringer på matr. nr. 2a Tandskov, til vask og vådsortering af råstoffer. Den tilhørende indvindingstilladelse på 50.000 m³/år blev givet den 17. marts 2014.

Det er vurderet, at indvindingen ikke vil være til væsentlig gene eller ulempe for bestående anlæg eller medføre uacceptable følger for omgivelserne.

Afgørelsen er truffet med hjemmel i vandforsyningslovens¹ § 20 og miljøbeskyttelseslovens² § 19.

Silkeborg Kommune har endvidere afgjort, at det ansøgte ikke kræver udarbejdelse af kommuneplanretningslinjer ledsaget af en særlig VVM vurdering, og at det ansøgte ikke påvirker et Natura 2000 område og bilag IV-arter væsentligt, og at der derfor ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering.

Afgørelserne er truffet med hjemmel i planlovens³ § 3 i VVM bekendtgørelsen⁴, og §§ 7 og 8 i habitatbekendtgørelsen⁵.

Afgørelsen er annonceret på Silkeborg Kommunes hjemmeside den 17. oktober 2018.

Tilladelsen er meddelt på følgende vilkår, der er fastsat i henhold til gældende bekendtgørelser og normer:

¹ Lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018 om lov om vandforsyning.

² Miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbek. nr. 1121 af 3. september 2018.

³ Bekendtgørelse af Lov om planlægning, nr. 287 af 16. april 2018.

⁴ Bekendtgørelse om vurdering af virkning på miljøet (VVM), nr. 450 af 8. maj 2017.

⁵ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 926 af 27. juni 2016.

Vilkår

a. Formål

Indvindingen må anvendes til vask og vådsortering af sand-, sten- og grusmaterialer i forbindelse med råstofindvinding på matr. nr. 1ø og 2b, Tandskov, Serup.

b. Placering

De 2 boringer, DGU nr. 76.1612 og DGU nr. 76.2068 er begge placeret på matr. nr. 2 a Tandskov By, Serup, som ligger umiddelbart syd for det nye graveområde 2 b.

c. Vandmængde

Der må indvindes op til 80.000 m³/år med en maksimal samlet ydelse fra boringerne på 20 m³/time.

d. Tidsfrist

Tilladelsen udløber samtidig med tilladelsen til råstofindvindingen 31. marts 2027.

e. Mængdekontrol

De indvundne vandmængder skal registreres med en timetæller. Målemetoden kan til enhver tid ændres af Silkeborg Kommune.

Opgørelse over de indvundne vandmængder for perioden 1. januar til 31. december skal sendes til Silkeborg Kommune inden den efterfølgende 1. februar.

f. Fredningsbælte

Et område på 5 meter omkring hver af de 2 boringer fastholdes som fredningsbælte. Inden for fredningsbæltet må der således ikke gødes, anvendes insekt- eller ukrudsdræbende midler eller henlægges stoffer, der kan forurene grundvandet.

g. Nedsivning af vand fra vådsorteringen

Vandet fra vådsorteringen recirkuleres til et bassin. Vandet, der ikke genbruges, nedsives i grusgraven, matr. nr. 1ø Tandskov, Serup. Der gives i den forbindelse fortsat tilladelse til nedsivning af det overskydende vand efter Miljøbeskyttelseslovens § 19. Nedsivningstilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Skyllevandet må ikke opblandes med stoffer, der kan forurene grundvandet.
2. Nedsivningen må ikke give anledning til overfladisk afstrømning af naboarealer.

Det bemærkes, at nedsivningstilladelsen kan tilbagekaldes uden erstatning efter reglerne i miljøbeskyttelseslovens § 20.

Sagens behandling

Morten Bak A/S har ansøgt om en forøgelse af indvindingstilladelsen, idet firmaet ønsker at udvide grusgravningen til også at omfatte matr. nr. 2b Tandskov, Serup.

Ansøgning om tilladelse til indvinding af grundvand til vask af råstoffer og vådsortering i grusgravene er oprindeligt modtaget 16. december 2016.

Det ansøgte graveområde fremgår af nedenstående kortskitse:

Foto viser det nuværende graveområde (rødt skraveret) og de 2 benyttede indvindingsboringer (røde cirkler). Det nye ønskede graveområde er markeret med blå skravering.

Vådsorteringsanlægget anvender recirkuleret vaskevand, men på grund af tab ved vaskeprocessen skal der tilføres vand. Vandet pumpes fra borerne ud i et bundfældnings-/recirkuleringsbassin. Herefter pumpes det til grusvaskeanlægget.

Indvindingen i 2016 var på 37.183 m³.

På grund af udvidelse af graveområdet er der ansøgt om en forøget indvindingstilladelse fra den hidtidige vandmængde på 50.000 m³/år til 80.000 m³/år. Skulle det senere vise sig, at der bliver behov for endnu en boring til formålet, vil dette kræve en selvstændig ansøgning (boretilladelse).

Vurdering af indvindingens påvirkning af omgivelserne

Påvirkning af vandressourcen/vandindvindingsinteresser

Geologiske forhold

Ud fra potentialekort for de primære grundvandsmagasiner ses, at grundvandet generelt strømmer fra syd/sydvest mod nord/nordøst.

De 2 etablerede råstofboringer (indbyrdes afstand ca. 235 meter) viser en geologisk opbygning, som helt er domineret af sandede jordlag bortset fra de øverste ca. 4 meter, som består af moræneaflejringer (moræneler, -sand og -grus). Grænsen mellem de kvartære og tertiære lag ligger ca. 45/50 under terræn. Begge boringer er filtersat i kvartssand henholdsvis 47,5-53,5 meter under terræn (DGU nr. 77.1612) og 60-72 meter under terræn (DGU nr. 76.2068). Grundvandsspejlet ligger 40-42 m under terræn.

De etablerede boringer er placeret i et område med drikkevandsinteresser i delopland Gudenå Nord i hovedvandoplandet til Randers Fjord. Det eksisterende såvel som det ønskede råstofgraveområde udgør en del af "Råstofgraveområde Tandskov".

Grundvandsforekomster

Jf. Vandområdeplanerne 2015-2021 ligger boringerne inden for grundvandsforekomsten:

Den regionale grundvandsforekomst, DK_1_456_241, samlet kemisk tilstand god og kvantitativ tilstand god.

Det vurderes, at den ansøgte indvinding ikke vil forringe tilstanden i denne grundvandsforekomst.

Påvirkning af vandværker

Der findes hverken almene vandforsyninger eller indvindingsoplande til vandværker i området, idet Serup Vandværk blev nedlagt i 2016.

Påvirkning af markvandingsanlæg

Der ligger ingen markvandingsanlæg i nærområdet. Det nærmeste anlæg ligger ca. 2 km mod sydvest – i opstrøms retning.

Påvirkning af enkeltforsyningsanlæg

Der findes en enkelt ejendom med egen vandforsyning i nærområdet. Afstanden til dette anlæg er ca. 540 meter i opstrøms retning. Alle øvrige ejendomme er tilsluttet almen vandforsyning.

BEST

Som hjælp til vurdering af den ansøgte vandværksborings belastning på grundvand, natur og vandløb er programmet "BEST" anvendt. I dette program foretages beregninger på eventuelle vandløbs- og naturpåvirkninger ud fra en opstillet grundvandsmodel, som dækker hele Silkeborg Kommune. Grundvandsmodellen integrerer geologisk viden med de aktuelle vandløbssystemer og registrerede naturtyper. Dette gør det muligt at vurdere påvirkninger fra såvel den aktuelle ansøgning med den resulterende vandmængde og den samlede akkumulative påvirkning fra området (inkl. alle øvrige indvindinger).

Af resultater fra BEST-beregningerne kan fremhæves følgende:

Påvirkning af naturlokaliteter

BEST har beregnet, at i alt 23 naturlokaliteter teoretisk kan påvirkes af grundvandsindvinding i forbindelse med råstofgravningen.

Det er kun naturlokaliteterne ved Resbæk Bæk (NV for borerne), som har en svag mulighed for hydraulisk kontakt med grundvandet, men vurderingen er dog, at den hydrauliske kontakt er for ringe til, at der kan forekomme nogen væsentlig påvirkning.

Påvirkning af vandløb

BEST har beregnet, at i alt 3 oplande kan påvirkes af vandindvinding til vask af de opgravede råstoffer.

1. Nærmeste vandløb er Resdal Bæk, som ligger ca. 500 meter nordvest for de 2 råstofindvindingsboringer. Bækken er et tilløb til Mausing Møllebæk, der løber videre ud i Hinge Sø. Bækken er ligeledes udpeget som et § 3 vandløb jf. naturbeskyttelsesloven⁶. I tilknytning til bækken findes der en række § 3 enge og moser (se ovenfor). BEST viser dog ikke nogen påvirkning af Resdal Bæk.
2. Lemming Å – tilladelig påvirkningsprocent er 10 (oplands medianminimum er på 40,7 l/sek.). Den beregnede påvirkningsprocent af medianminimum er 21,8 % (beregnete vandføringsreduktion er 8,85 l/sek. Imidlertid er det beregnet, at de aktuelle råstofboringer kun påvirker vandløbet med samlet set 0,4 l/sek., svarende til 4,52 % af den samlede påvirkning.
3. Opland SV for Kragelund – tilladelig påvirkningsprocent er 5 (oplands medianminimum er på 80,3 l/sek.). Den beregnede påvirkningsprocent af medianminimum er 21 % (beregnete vandføringsreduktion er 20,7 l/sek. Imidlertid er det beregnet, at de aktuelle råstofboringer kun påvirker vandløbet med samlet set 0,17 l/sek., svarende til 0,85 % af den samlede påvirkning.

Der er i dette opland ikke nogen vandløb af betydning, men grundvandet strømmer mod Bølling Sø.

4. Lysbro Bæk (direkte udløb i Silkeborg Langsø) - tilladelig påvirkningsprocent er 10 (oplands medianminimum er på 673 l/sek.). Den beregnede påvirkningsprocent af medianminimum er 12,6 % (beregnete vandføringsreduktion er 93,3 l/sek. Imidlertid er det beregnet, at de aktuelle råstofboringer kun påvirker vandløbet med samlet set 0,22 l/sek., svarende til 0,23 % af den samlede påvirkning.

En oversigt over de ovennævnte vandløbs økologiske tilstand ses i skemaet herunder:

Vandløb	Økologisk tilstand, smådyr	Økologisk tilstand, fisk	Økologisk tilstand, planter	Økologisk tilstand, forurenede stoffer	Økologisk tilstand, samlet
Hønholt/Resdal Bæk	G	R	U	U	R
Sinding Bæk - opstrøms Lemming Å	U	U	U	U	U
Lemming Å	G	R	M	U	R
Lysbro Bæk	G	U	U	U	G

Oversigt over nærliggende vandløbs økologiske tilstand. G=god, R=ringe, U=ukendt, M=moderat.

BEST-beregningerne har vist, at langt den største del af påvirkningerne på de 3 oplande stammer fra vandværksindvindingen ved Hvinningdal Vandværk (Silkeborg Vand).

Øvrige påvirkninger

300 meter nord for råstof-boringerne findes Affaldscenter Tandskov, som er kortlagt på V2-niveau jf. jordforureningsloven. Da Affaldscenteret ligger 300 meter nedstrøms de ansøgte boringsplaceringer vurderes det med baggrund i den ansøgte indvindingsmængde på 50.000 m³/år, at indvindingen ikke vil ændre potentialeforholdene væsentligt under affaldscenteret, og dermed ikke ændre forurenings-spredning fra affaldscenteret.

Boring, DGU nr. 77.1612 er placeret ca. 120 meter opstrøms et nedsivningsanlæg for husspildevand til Resdal Bakke 53a, hvor det vejledende afstandskrav er 150 meter. Borningsoplysningerne viser, at grundvandsmagasinet er dårligt beskyttet med en kun i mindre grad tilstedeværelse af beskyttende lerlag. Men dybden til grundvandsspejlet, grundvandets strømningsretning i nordlig retning og den indbyrdes afstand mellem boringerne med en ligelig fordeling af indvindingsmængden bevirker, at det er usandsynligt, at indvindingen kan påvirke nedsivningsanlægget.

Silkeborg Kommune vurderer således sammenfattende, at indvindingen ikke vil påvirke omgivelsernes kvalitet væsentligt.

Vurdering i forhold til habitatsbekendtgørelsen

Det ansøgte er omfattet af §§ 7 og 8 i habitatbekendtgørelsen⁴. Der skal derfor foretages en vurdering af, om indvindingen af grundvand i sig selv, eller i forbindelse med andre grundvandsindvindinger, kan påvirke et Natura-2000 område eller bilag IV-arter væsentligt.

Nærmeste Natura 2000 område er Stenholt Skov og Stenholt Mose (EF habitatområde) som ligger ca. 5 km sydvest for indvindingsboringerne. Udpegningsgrundlaget hertil forventes ikke påvirket.

Silkeborg Kommune har på denne baggrund vurderet, at det ansøgte ikke påvirker et Natura-2000 område eller bilag IV-arter væsentligt.

Erstatningsregler

Morten Bak A/S er erstatningspligtig efter reglerne i vandforsyningslovens § 23 for skader, der voldes i bestående forhold ved forandring af grundvandstanden, vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v. under prøveboringer og prøvepumpninger og under anlæggets udførelse og drift. I mangel af enighed indbringes erstatningsspørgsmålet for taksationsmyndighederne.

Klagevejledning

Du kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter at afgørelsen er meddelt dvs. den 14. november 2018.

Du klager via Klageportalen, som du finder via et link på denne hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på én af disse hjemmesider, som du plejer med NEM-ID, og skriver derefter "Miljø- og Fødevarerklagenævnet" i søgefeltet. Klagen sendes gennem Klageportalen først til den myndighed, der har truffet den afgørelse, der klages over. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden på Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for almindelige borgere og 1.800,- kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevilliget "fritagelse for brug af Klageportalen". Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Se betingelserne for at blive fritaget på klagenævnets hjemmeside: www.naevneneshus.dk. Fremsend anmodningen til Silkeborg Kommune, der sender anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. I tilfælde af klage må afgørelsen ikke udnyttes, før sagen er afgjort af Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Ole Dyrsø Jensen
Geolog

Steffen Dall Kristensen
Geolog

Kopi af denne tilladelse er sendt til

- Danmarks Naturfredningsforening, Silkeborg Afdeling, e-mail dnsilkeborg-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 5, 7182 Bredsten, e-mail post@sportsfiskerforbundet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17 B, Postboks 2188, 1017 København K, e-mail fbr@fbr.dk
- Region Midtjylland – Regional Udvikling, Miljø, Skottenborg 26 v/Pernille Poulsen, e-mail: pernille.poulsen@ru.rm.dk